

№4

MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALAR

ILMIY ELEKTRON JURNALI

ISSN: 2181-3965
VOLUME 5
TOSHKENT 2026

“MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALAR” ILMIY ELEKTRON JURNALI TAHRIRIYAT KENGASHI RAISI

To‘lqin Zakirovich Teshabayev – tahririyat kengashi raisi. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI

Mehmonov Sultonali Umaraliyevich – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘quv ishlari bo‘yicha birinchi prorektor, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abdurahmanova Gulnora Qalandarovna - Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektor, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Karimova Komila Daniyarovna - Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Yoshlar masalalari va ma‘naviy-marifiy ishlar bo‘yicha birinchi prorektor, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich - Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Hududiy ta‘lim masalalari va markazlar bo‘yicha prorektor, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sindarov Sherzod Egamberdiyevich – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Infratuzilmalarni rivojlantirish va iqtisod ishlari bo‘yicha prorektor, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Saparov Aktam Jo‘rayevich – bosh muharrir, filologiya fanlari doktori

Islamkulov Alimnazar Xudjamuratovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Pardayev Abdunabi Xoliqovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Kuziyev Islomjon Ne‘matovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Baymurotov Tursunbay Maxkambayevich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Omonov Akrom Abdinazarovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Qongratbay Avezimbetovich – texnika fanlari doktori, professor, O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vaziri

Jumayev Nodir Xosiyatovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashi deputati

Haydarov Nizomiddin Hamroyevich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Raviprakash G. Dani – Xalqaro ta‘lim konsultanti, professor (AQSH)

Bagautdinova Nailya Gumerovna – Qozon federal universiteti Boshqaruv, iqtisodiyot va moliya instituti direktori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor (Rossiya Federatsiyasi)

Sharifzoda Mu‘min Mashokir – Tojik davlat huquq, biznes va siyosat instituti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor (Tojikiston Respublikasi)

Maley Elena Borisovna – Polotsk davlat universiteti rektori, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent (Belarus Respublikasi)

Asif Mahbub Karim – Malayziya Menejment va tadbirkorlik universiteti professori (Malayziya qirolligi)

Piter Xayk – Yevropa amaliy fanlar va menejment instituti ilmiy ishlar bo'yicha prorektori (Chexiya Respublikasi)

Yavuz Demirel – Kastamonu universiteti professori (Turkiya Respublikasi)

Jo'rayev Abdug'affor Safarovich – Termez agrotexnologiyalar va Innovatsion rivojlanish instituti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ismanov Ibroxim Nabiyeovich – Farg'ona politexnika instituti kafedra mudiri, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xayriddinov Azamat Botirovich – Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti prorektori iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Tashnazarov Samiddin Nizamovich – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti kafedra mudiri, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nurmanov Ulug'bek Anorbayevich - Bank-moliya akademiyasi “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasida professori, iqtisodiyot fanlari doktori

Yakubova Nargiz Tursunbayevna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Mamatov Baxadir Safaraliyevich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qiyosov Sherzod Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Urazaliyev Kamoliddin Tajikulovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

JURNAL TAHRIRIYATI

Saparov Aktam Jo'rayevich – bosh muharrir, filologiya fanlari doktori, dotsent

Avlokulov Anvar Ziyadullayevich – ilmiy muharrir, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Aliqulov Mehmonali Salohiddin o'g'li – mas'ul muharrir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Buxorova Moxira Samandarovna – muharrir

O'zbekiston Respublikasi OAK Rayosatining 2023-yil 3-iyundagi 364-son qarori bilan “Moliyaviy texnologiyalar” ilmiy elektron jurnali iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalari yuzasidan assosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Moliyaviy texnologiyalar” ilmiy elektron jurnali
23.11.2022-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№R-566966** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: **№049864**

MUNDARIJA			
1.	Ollokulova Feruza Mansurovna	Uzoq muddatli davrda davlat-xususiy sheriklik rivojlanishning muqobil ssenariylari	7
2.	Умарова Зумрад Низомиддин кизи	Консолидациялашган молиявий ҳисоботларни тузиш: таъминлар, усуллар ва замонавий ёндашувлар	13
3.	Sayipov Begzod Rahimovich	Valyuta kursi va mehnat bozori barqarorligi o'rtasidagi makroiqtisodiy muvozanatni ta'minlashda monetar siyosatning roli	25
4.	Sharipov G'ulomjon Qarshi o'g'li	Qashqadaryo viloyatida yashil iqtisodiyot rivojlanishining zamonaviy holati va rivojlanish istiqbollari	32
5.	Кабилова Шахноза Жураевна	Организационно-управленческий механизм развития сферы услуг в малом бизнесе (на примере Кашкадарьинской области)	38
6.	Xamdamov Sardor Farmon o'g'li	Davlat xaridlarini moliyaviy tartibga solishning xorijiy tajribasi va undan milliy amaliyotda foydalanish imkoniyatlari	43
7.	Primkulova Zilola Abrorovna	Xususiy tibbiyot tashkilotlarida xarajatlar buxgalteriya hisobini takomillashtirishning nazariy asoslari	48
8.	Kilichev Alisher Akramovich	Mavsumiy ishlab chiqarishni moliyaviy qo'llab-quvvatlashning xorijiy tajribasi va undan O'zbekistonda foydalanish imkoniyatlari	52
9.	Vaisov Dilshod Ibodullayevich	Xorijiy amaliyotda kichik biznes subyektlari moliyaviy raqobatbardoshligini rivojlantirishning integratsiyalashgan institutsional yondashuvlari	57
10.	Nematullayev Hamidullo Azizillo o'g'li	Raqamli iqtisodiyot sharoitida buxgalteriya hisobini transformatsiyalash va MHXSga o'tish istiqbollari	65
11.	Мурадов Бахром Акрамжанович	Темир йўл соҳасида инновацион инфратузилмани ривожлантириш механизмлари	72
12.	Адилов Рустам	Модели кредитного скоринга на основе больших данных: влияние на рост выручки финтех-компаний	78
13.	Kenjayev Ikrom Ergashboyevich	Investitsiya muhitini qulaylashtirish orqali hududiy investitsiya mexanizmini faollashtirish	84
14.	Саттаров Тулкин Абдихалилович	Ишлаб чиқариш харажатларининг корхоналар молиявий ҳолатига таъсири	92
15.	Kholikov Khamidulla	The current state of government securities market operations in Uzbekistan's financial market and existing problems	101
16.	Mahmudov Fayzulla Murodullayevich	Mintaqa iqtisodiy rivojlanishida ijtimoiy soha tashkilotlari faoliyatining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	113
17.	Uralov Farruh Abdurazzoqovich	Hududiy sanoat klasterlarini rivojlantirish strategiyasining baholanishi	119
18.	Anvarova Lobarxon Sherzod qizi	Big Data va analitik platformalar asosida qaror qabul qilish tizimini rivojlantirish	125
19.	Tojimurodov Shohzod	Mamlkat aholisining bank kreditlari bo'yicha qarz yuki tahlili va uni optimallashtirish yo'llari	131
20.	Doniyev Shahob O'tkir o'g'li	Iqtisodiy rivojlanish jarayonlarida to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning tutgan roli hamda ahamiyati	137
21.	Razikova Nozima Erkin qizi	Biznes subyektlarini moliyalashtirish asosida aholi bandligini ta'minlash	142
22.	Назарова Дияра	Совершенствование цифровых подходов к оценке кредитоспособности хозяйствующих субъектов в коммерческих банках Республики Узбекистан	153
23.	Mirmahmudova Xusniddinovna Nozima	O'zbekiston kapital bozorida sukukka institutsional investorlarni jalb etish istiqbollari	160

24.	Djamalov G‘ofir Oribjanovich	Bank aktivlari sifatini oshirishda muammoli qarzlar va garov ta’minotini boshqarish usullari	167
25.	Vaxabov Bobur Alisherovich	Raqamli to‘lov infratuzilmasida moliyaviy xatarlarni boshqarish va axborot xavfsizligini ta’minlash mexanizmlari	179
26.	Abdurazakov Shavkat Shokirdjanovich	Turizm klasterlari faoliyatini moliyaviy va soliq mexanizmlari orqali iqtisodiy rag'batlantirishni takomillashtirish	191
27.	Qurbanov Ulug‘bek Erkinovich	Raqamli iqtisodiyot sharoitida aholi daromadlarini boshqarish mexanizmlari	202
28.	Salomov Abdusalom Ismatovich	Hududiy infratuzilma ta’minotiga “Yashil” standartlarni joriy etish yo‘llari	207
29.	Орипов Ильхом Абдуллаевич	Проблемы формирования национальной системы зеленого финансирования в странах с переходной экономикой	214

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AHOLI DAROMADLARINI BOSHQARISH MEXANIZMLARI

Qurbanov Ulug‘bek Erkinovich

*Mirzo Ulug‘bek nomidagi
O‘zbekiston Milliy universiteti
iqtisodiyot fakulteti*

Yoshlar ishlari bo‘yicha dekan o‘rinbosari

E-mail: kurbanovulug5@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada raqamli iqtisodiyot sharoitida aholi daromadlarini boshqarishning zamonaviy mexanizmlari yoritilgan. Raqamli texnologiyalarning aholi daromadlari, bandlik va tadbirkorlik faoliyatiga ta’siri tahlil qilingan. Shuningdek, daromadlarni oshirish va diversifikatsiya qilish imkoniyatlari ko‘rib chiqilgan. Tadqiqot asosida aholi daromadlarini samarali boshqarish bo‘yicha takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: raqamli iqtisodiyot, aholi daromadlari, daromadlarni boshqarish, raqamli texnologiyalar, bandlik, daromadlarni diversifikatsiya qilish.

МЕХАНИЗМЫ УПРАВЛЕНИЯ ДОХОДАМИ НАСЕЛЕНИЯ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ

Курбанов Улугбек Эркинович

*Национального университета Узбекистана
имени Мирзо Улугбека,
экономический факультет*

заместитель декана по делам молодежи

E-mail: kurbanovulug5@gmail.com

Аннотация. В статье рассматриваются современные механизмы управления доходами населения в условиях цифровой экономики. Анализируется влияние цифровых технологий на доходы населения, занятость и предпринимательскую деятельность. Также рассматриваются возможности повышения и диверсификации доходов. На основе исследования разработаны предложения по эффективному управлению доходами населения.

Ключевые слова: цифровая экономика, доходы населения, управление доходами, цифровые технологии, занятость, диверсификация доходов.

MECHANISMS FOR MANAGING POPULATION INCOME IN THE DIGITAL ECONOMY

Kurbanov Ulugbek Erkinovich

*Faculty of Economics,
National University of Uzbekistan named
after Mirzo Ulugbek Deputy Dean for Youth Affairs*

E-mail: kurbanovulug5@gmail.com

Abstract. This article examines modern mechanisms for managing household incomes in the digital economy. The impact of digital technologies on household income, employment, and entrepreneurial activity is analyzed. Opportunities for increasing and diversifying incomes are also considered. Based on the research, proposals for effective household income management are developed.

Keywords: digital economy, household income, income management, digital technologies, employment, income diversification.

Kirish

Bugungi kunda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi aholi daromadlarini shakllantirish va boshqarish jarayonlariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Shu sababli raqamli iqtisodiyot sharoitida aholi daromadlarini samarali boshqarish va diversifikatsiya qilish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Mazkur sohadagi asosiy muammolardan biri raqamli imkoniyatlardan foydalanish darajasining yetarli emasligi hamda aholining daromad manbalarini kengaytirish va barqarorlashtirish mexanizmlarining to'liq shakllanmaganligidir.

Tadqiqotning maqsadi — raqamli iqtisodiyot sharoitida aholi daromadlarini boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish. Ushbu maqsadga erishish uchun aholi daromadlarini shakllantirish manbalarini o'rganish, raqamli texnologiyalarning daromadlarga ta'sirini tahlil qilish, mavjud muammolarni aniqlash va daromadlarni diversifikatsiya qilish imkoniyatlarini baholash vazifalari belgilandi.

Bundan tashqari, raqamli iqtisodiyot sharoitida aholi daromadlarining shakllanishida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning o'rni tobora ortib bormoqda. Kichik biznes subyektlarining yangi texnologiyalarni joriy etishi ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va bozorda raqobatbardoshlikni kuchaytirish imkonini beradi. Bu jarayon, o'z navbatida, yangi ish o'rinlarining yaratilishi va mehnat daromadlarining oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Aholi daromadlarini oshirishda kichik biznesning iqtisodiy samaradorligini baholashda korxonalar soni, ishlab chiqarish va xizmatlar hajmi, band bo'lganlar soni, mehnat unumdorligi, foyda, rentabellik hamda yaratilgan yangi ish o'rinlari kabi ko'rsatkichlardan foydalanish muhimdir. Ushbu ko'rsatkichlarning dinamikasi kichik biznesning iqtisodiy faolligi va uning aholi farovonligiga ta'sirini aniqlash imkonini beradi.

Kichik biznesning rivojlanishi aholining nafaqat ish haqi ko'rinishidagi, balki tadbirkorlik faoliyatidan olinadigan daromadlarini ham oshirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, oilaviy tadbirkorlik, o'zini o'zi band qilish, hunarmandchilik, xizmat ko'rsatish va elektron tijorat kabi yo'nalishlarning kengayishi aholining qo'shimcha daromad manbalarini shakllantirish imkoniyatini yaratmoqda.

Shu bilan birga, kichik biznesning aholi daromadlariga ta'siri hududlar bo'yicha bir xil emas. Hududlarning iqtisodiy salohiyati, infratuzilma darajasi, mehnat resurslari, iste'mol bozori, moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyati va raqamli infratuzilmaning rivojlanganligi kichik biznes samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli mazkur jarayonlarni hududlar kesimida o'rganish ham muhim ilmiy ahamiyatga ega.

Tadqiqotda kichik biznesning iqtisodiy samaradorligi va aholi daromadlari o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashga alohida e'tibor qaratiladi. Bunda statistik ma'lumotlar asosida ko'rsatkichlarning o'zgarish dinamikasi, o'zaro bog'liqligi va mavjud tendensiyalari tahlil qilinadi. Olingan natijalar asosida kichik biznesni rivojlantirish orqali aholi daromadlarini oshirishning ustuvor yo'nalishlari belgilanadi.

Adabiyotlar sharhi

Aholi daromadlari va ularni boshqarish masalalari iqtisodiy adabiyotlarda muhim tadqiqot yo'nalishlaridan biri sifatida o'rganilgan. Xususan, J.M. Keynes daromad, iste'mol va jamg'arish o'rtasidagi bog'liqlikni asoslab, aholi daromadlarining iqtisodiy faollikka ta'sirini yoritgan. T. Piketty esa daromadlar taqsimoti va tengsizligi masalalarini tadqiq qilib, daromadlarning barqaror shakllanishi va taqsimlanishining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyatini ko'rsatib bergan.

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi bilan aholi daromadlarini shakllantirishning yangi imkoniyatlari yuzaga kelmoqda. D. Tapscott raqamli texnologiyalarning iqtisodiy jarayonlarga ta'sirini o'rganib, raqamli muhitning yangi biznes va bandlik shakllarini rivojlantirishdagi rolini ta'kidlagan. K. Schwab esa raqamli texnologiyalar ta'sirida mehnat bozori va iqtisodiy munosabatlarda yuz berayotgan o'zgarishlarni tahlil qilgan.

Mahalliy tadqiqotlarda ham aholi daromadlarini oshirish, bandlikni ta'minlash va daromadlar tengsizligini kamaytirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Biroq raqamli iqtisodiyot sharoitida aholining daromad manbalarini diversifikatsiya qilish, raqamli bandlik imkoniyatlaridan foydalanish va daromadlarni boshqarish mexanizmlarini kompleks tadqiq etish masalalari yanada chuqur o'rganishni talab etadi. Shu jihatdan mazkur tadqiqot mavjud ilmiy yondashuvlarni rivojlantirib, raqamli texnologiyalarning aholi daromadlarini boshqarishdagi imkoniyatlarini baholashga qaratilgan.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqotda raqamli iqtisodiyot sharoitida aholi daromadlarini boshqarish mexanizmlarini o'rganishda tizimli tahlil, taqqoslash, guruhlash va umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Shuningdek, aholi daromadlari va raqamli iqtisodiyot ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash maqsadida statistik va iqtisodiy tahlil usullari qo'llanildi.

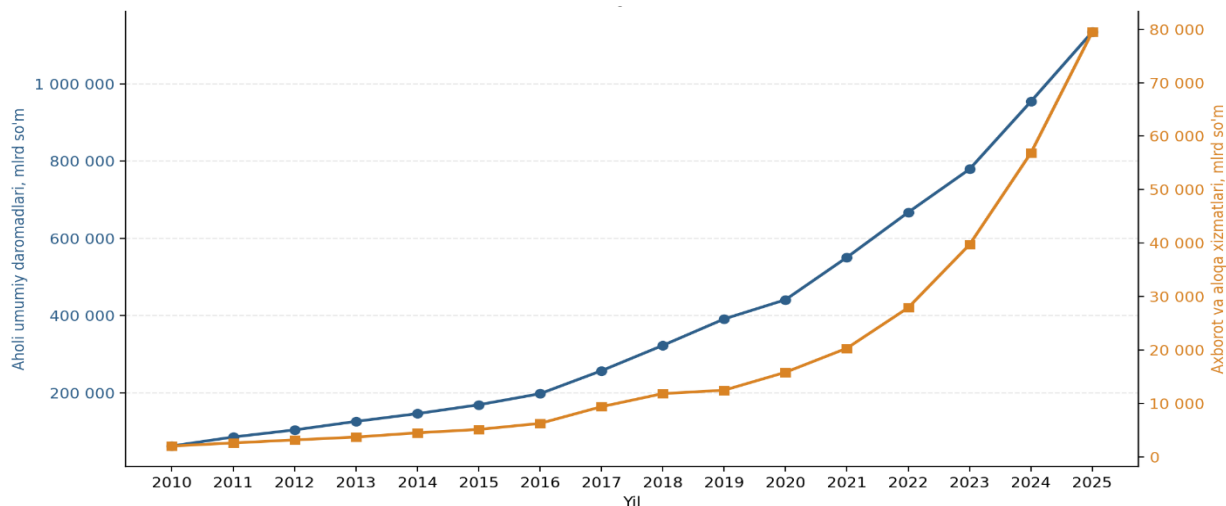
Tadqiqotning axborot bazasini O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasining rasmiy statistik ma'lumotlari, xalqaro tashkilotlarning statistik ma'lumotlari hamda raqamli iqtisodiyot va aholi daromadlariga oid ilmiy adabiyotlar tashkil etdi. Olingan ma'lumotlar asosida aholi daromadlarining shakllanishi, o'zgarish dinamikasi va diversifikatsiya imkoniyatlari tahlil qilindi.

Tahlil va natijalar

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi va aholi daromadlarining o'zgarish dinamikasini baholash maqsadida 2010–2025-yillar bo'yicha aholi umumiy daromadlari hamda axborot-aloqa xizmatlari hajmi tahlil qilindi. Mazkur ko'rsatkichlarning o'zgarishi raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi bilan aholi daromadlari o'rtasidagi bog'liqlikni baholash imkonini beradi.

1-rasm.

Aholi daromadlar va Axborot-aloqa xizmatlari dinamikasi.*

*Muallif Ishlanmasi

Yuqoridagi grafik ma'lumotlarga ko'ra, aholi umumiy daromadlari 2010-yildagi 62 631,6 mlrd so'mdan 2025-yilda 1 134 252,7 mlrd so'mga, ya'ni 18,1 baravar oshgan. Shu davrda axborot va aloqa xizmatlari hajmi 2 080,2 mlrd so'mdan 79 485,5 mlrd so'mgacha, ya'ni 38,2 baravar ko'paygan.

Mazkur ko'rsatkichlar dinamikasining qiyosiy tahlili axborot va aloqa xizmatlari hajmining aholi daromadlariga nisbatan yuqoriroq sur'atlarda o'sib borganligini ko'rsatadi. Xususan, 2010–2025-yillarda aholi daromadlari 1 071 foizga oshgan bo'lsa, axborot va aloqa xizmatlari 3 721 foizga o'sgan. Ayniqsa, 2020-yildan keyingi davrda ushbu tafovut yanada yaqqol namoyon bo'lgan: axborot va aloqa xizmatlari hajmi 2020-yildagi 15 861,1 mlrd so'mdan 2025-yilda 79

485,5 mlrd so‘mga, aholi umumiy daromadlari esa 441 203,7 mlrd so‘mdan 1 134 252,7 mlrd so‘mga yetgan.

Shuningdek, axborot va aloqa xizmatlarining aholi umumiy daromadlariga nisbati ham tahlil davrining oxirgi yillarida ortib borgan. Mazkur nisbat 2020-yilda 3,6 foizni tashkil etgan bo‘lsa, 2023-yilda 5,1 foiz, 2024-yilda 6,0 foiz va 2025-yilda 7,0 foizga yetgan. Bu holat raqamli xizmatlar iqtisodiyotda tobora muhimroq o‘rin egallayotganini hamda raqamli faoliyat bilan bog‘liq iqtisodiy imkoniyatlarning kengayib borayotganini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, ushbu nisbatni aholining raqamli xizmatlardan oladigan bevosita daromadi sifatida talqin qilish to‘g‘ri emas, chunki axborot va aloqa xizmatlari ko‘rsatkichi mazkur sohada faoliyat yurituvchi korxonalar tushumlarini ifodalaydi.

Mazkur ikki ko‘rsatkichning bir yo‘nalishda va izchil o‘sishi raqamli iqtisodiyot rivojlanishi hamda aholi daromadlarining o‘sishi o‘rtasida ijobiy statistik bog‘liqlik mavjudligini ko‘rsatadi. Buning iqtisodiy mazmuni shundaki, telekommunikatsiya, dasturlash, axborot xizmatlari, elektron tijorat va boshqa raqamli faoliyat turlarining kengayishi yangi mehnat va tadbirkorlik imkoniyatlarini shakllantiradi. Rasmiy statistik metodologiyada axborot va aloqa xizmatlari tarkibiga telekommunikatsiya, dasturlash, axborot xizmatlari va boshqa tegishli faoliyatlar kiritilgan.

Shu nuqtayi nazardan, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi aholi daromadlarini boshqarishning yangi mexanizmlarini shakllantirish uchun muhim iqtisodiy asos yaratmoqda. Axborot va aloqa xizmatlari hajmining jadal o‘sishi aholining raqamli iqtisodiyotdagi ishtiroki, yangi bandlik shakllari va qo‘shimcha daromad manbalarini shakllantirish imkoniyatlarining kengayayotganidan dalolat beradi. Bu esa aholi daromadlarini diversifikatsiya qilish va ularni boshqarish mexanizmlarini raqamli imkoniyatlar asosida takomillashtirish zarurligini ko‘rsatadi.

Xulosa

Tadqiqot natijalari raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi aholi daromadlarini shakllantirish va boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish uchun yangi imkoniyatlar yaratganini ko‘rsatdi. Shu bilan birga, raqamli iqtisodiyotdan olinadigan iqtisodiy manfaatlarni kengaytirish uchun aholining raqamli salohiyati, yangi bandlik shakllari va raqamli infratuzilmadan foydalanish imkoniyatlarini rivojlantirish muhim hisoblanadi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib, quyidagi takliflar ilgari suriladi:

1. Raqamli bandlik va daromadlarni rasmiylashtirish mexanizmini takomillashtirish. Frilans, masofaviy mehnat va raqamli platformalar orqali faoliyat yurituvchi aholining daromadlarini qonuniy va qulay tartibda rasmiylashtirish uchun soddalashtirilgan raqamli mexanizmlarni rivojlantirish taklif etiladi. Bu yangi daromad manbalarini statistik hisobga olish va ijtimoiy himoya mexanizmlarini kengaytirish imkonini beradi.

2. Aholining raqamli ko‘nikmalarini daromad olishga yo‘naltirish. Raqamli savodxonlik dasturlarini faqat texnologiyalardan foydalanishni o‘rgatish bilan cheklamasdan, elektron tijorat, raqamli marketing, dasturlash va masofaviy xizmat ko‘rsatish kabi yo‘nalishlarda daromad olish ko‘nikmalarini shakllantirishga yo‘naltirish maqsadga muvofiq.

3. Hududiy raqamli daromad imkoniyatlarini kengaytirish. Raqamli infratuzilma imkoniyatlari nisbatan past hududlarda internet, elektron xizmatlar va raqamli tadbirkorlik imkoniyatlarini kengaytirish orqali aholining yangi daromad manbalariga kirishini ta‘minlash taklif etiladi.

4. Aholi daromadlarini boshqarishning yagona raqamli monitoring tizimini shakllantirish. Daromad manbalari, bandlik holati va raqamli iqtisodiy faoliyat to‘g‘risidagi ma‘lumotlarni tizimlashtirish orqali daromadlar dinamikasini muntazam baholash va ehtiyojmand aholi guruhlariga manzilli iqtisodiy choralarni belgilash mexanizmini takomillashtirish lozim.

Xulosa qilib aytganda, mazkur takliflarni amalga oshirish raqamli iqtisodiyotning mavjud imkoniyatlarini aholi daromadlarini oshirish, ularning manbalarini diversifikatsiya qilish va daromadlar barqarorligini ta‘minlash bilan bog‘lash imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Keynes J.M. The General Theory of Employment, Interest and Money. — London: Macmillan, 1936. — 403 p.
2. Piketty T. Capital in the Twenty-First Century. — Cambridge, MA: Harvard University Press, 2014. — 695 p.
3. Tapscott D. The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence. — New York: McGraw-Hill, 1996. — 342 p.
4. Schwab K. The Fourth Industrial Revolution. — Geneva: World Economic Forum, 2016. — 184 p.
5. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. Aholi umumiy daromadlari bo‘yicha statistik ma‘lumotlar. — SIAT ma‘lumotlar bazasi.
6. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. Axborot va aloqa sohasidagi xizmatlar hajmi bo‘yicha statistik ma‘lumotlar. — SIAT ma‘lumotlar bazasi.
7. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. Raqamli iqtisodiyot bo‘yicha rasmiy statistik ma‘lumotlar. — Toshkent.

